

Vspored glavnega zborovanja se je tako določil, da se 1. in 3. točka, kateri sta si precej jednaki, zjedinita in naj poroča g. Ravnikar, g. Vertovec pa naj doda svoje opazke.

Druga točka bodi „Važnost obrtno nadaljevalnih šol, kako jih snovati“. Poročevalec g. Lapajne.

Zadnja točka bodi: „Metoda računstva na nižji stopinji“. Poročevalec g. dr. T. Romih.

Škoda, da ni bil vsprejet za Kranjske in Štajerske učitelje jako važen referat „Latinica in nemščina“. Poročevalec g. Stiasny.

O določitvi letnih doneskov od članov „Zvezi“ predlaga g. blagajnik Lapajne, da naj ostane pri starem, le pri „Pedagogičnem in Slov. učiteljskem društvu v Ljubljani“ bodi izjema. Pedagogičsko društvo v Krškem naj plača toliko, kolikor lani, pri Slov. učit. društvu pa bodi dotičnemu odboru puščeno določiti vsoto.

K temu opomni delegat „Slov. učit. društva“ g. Fr. Tróšt, da bode društvo plačevalo 10% od svojega čistega dohodka. Po neki prav nepotrebnih opazki, katere „Slov. učit. društvo v Ljubljani“ ni zaslužio ne glede „Zveze“ kakor tudi sploh ne, bil je predlog g. poročevalca sprejet. (Dalje prih.) J. Furlan.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. Presvetli cesar je blagoizvolil povodom stalnega umirovljenja podeliti zlati križec za zasluge s krono č. g. Jožefu Klemenčiču, profesorju in katehetu na ljubljanskih učiteljskih v priznanje uspešnega delovanja. Včeraj se mu je v lepo ozaljšani konferenčni sobi na učiteljski v navzočnosti učiteljskega osebja križec slovesno pripel na prsi. Kot mnogoletnemu članu našega društva in podpiratelju našega lista mu iz srca čestitamo na zasluženem odlikovanju. Po tolikoletnem delovanju naj še mnogo let uživa mir!

Umrl je umirovljeni profesor gimnazije v Kranji č. g. Miha Lazar po večletnem bolehanju v svojem rojstvenem kraju v Čemšeniku. Porojen je bil l. 1835. Ko se je ustanovilo v Ljubljani žensko učiteljske, pozvan je bil na ta zavod kot glavni učitelj. Zadnja službena leta pa je prebil zopet na kranjski gimnaziji, dokler ga bolehnost ni prisilila stopiti v pokoj. Pri svojih učencih in učenkah, kakor pri svojih tovariših je bil priljubljen. V m. p.!

Šolski izlet. Dne 26. vel. travna je imela druga in dne 27. prva mestna deška ljudska šola v Ljubljani šolski izlet na Zgornji Rožnik. Oba izleta je počastil s svojo navzočnostjo za napredek mestnega šolstva vneti mestni župan, preblagorodni gospod Peter Grasselli v spremstvu administrativnega poročevalca v c. kr. mestnem šolskem svetu g. Evgen Laha.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 9. vel. travna sejo, iz katere priobčujemo nastopno: G. Antonu Maierju, učitelju na mestni nemški deški ljudski šoli, pripozna se druga starostna doklada. G. Jožefu Hribarju, mestnemu nadomestnemu učitelju izreče se povodom izstopa iz šolskega službovanja priznanje mestnega šolskega sveta za brezplačen pouk v šolski delarni na drugi mestni deški šoli. Gledé takozvanih posebnih ur se sklene, da te ne smejo biti pred popoldanskim poukom. Za letošnje okrajno učiteljsko konferencijo se določi 2. dan meseca malega srpana. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o inspekciji vnanje munske deklishe šole se predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Za deveto učiteljsko službo na drugi mestni deški šoli se stavi terno-predlog na c. kr. deželni šolski svet. Končno se reši več prošenj za oproščenje plačevanja ukovine.

Pisateljsko društvo. Slovensko pisateljsko podporno društvo v Ljubljani je imelo konec meseca malega travna svoj letošnji občni zbor. Članov je imelo to društvo v tem letu 109. Dohodkov je bilo 260 gld., med njimi dar banke „Slavije“ 100 gld., stroškov pa 200 gld. Aktivnega prenoženja ima društvo 1490 gld. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. dr. J. Vošnjak; odborniki tudi ostanejo stari in sicer gg. Francišek Levec (predsednikov namestnik), Simon Rutar (tajnik), Anton Funtek (blagajnik), Francišek Orožen, Ivan Tomšič in Andrej Zumer. Kakor znano, je društvo prevzelo nalogo, da nabira doneske za primeren spomenik Fr. Prešernu v Ljubljani. Dosedaj je v to svrhu nabranih 650 gld. Letos numerava društvo vzdati spominsko ploščo dr. J. vit. Bleiweisu na stolnem trgu v Ljubljani.

Srednje šole v Hrvatski in Slavoniji šolskega leta 1888/89. Konec šolskega leta 1888/89, je bilo v teh deželah 16 srednjih šol in sicer 8 višjih gimnazij (Zagreb, Gospić, Reka, Varaždin, Požega, Osijek, Vinkovci in Karlovec), 1 višja (Rakovac) in 3 nižje realne gimnazije (Bjelovar, Senj, Mitrovica), 3 višje (Zagreb, Osijek, Zemun) in 1 nižja realka (Petrinja). Vse srednje šole so imele s paralelkami 128 razredov, in sicer 79 gimnazijskih in 33 realnih. Na teh zavodih je bilo 276 učiteljev in sicer 207 gimnazijskih in 69 realnih. Početkom šolskega leta je bilo vseh učencev 3946, konec pa 3573. Stipendije je uživalo 281 učencev in sicer v znesku 38.611-33 gld. Nap.

Rudarstvo živega srebra na Kranjskem. Rudokop v Idriji našli so slučajno leta 1497., in od leta 1580. je ta rudokop državna last. Živo srebro se dobiva na Kranjskem še pri sv. Ani in v Litiji. V vseh treh rudokopih je delalo 1889. l. 1220 oseb in sicer 1077 moških, 75 ženskih in 68 mlajših delavcev ter so izdelali 733.952 q rude v vrednosti 850.052 gld., t. j. 1 q povprečno po 1-15 gld. Rudokop v Idriji je dal rude 679.552 q ali 92-59%, rudokop pri sv. Ani 40.244 q ali 5-48%, rudokop v Litiji 14.156 q ali 1-93%. — Kovine so izdelali v Idriji 5277-26 q, v Litiji 239-43 q, pri sv. Ani 149-49 q, skupaj 5666-18 q v vrednosti 1.537.015 gld., povprečno 1 q po 271-26 gld.; Idrija je dala od tega 93-14% v vrednosti 1.430.138 gld.

J. Hänselmann, jeden izmed najslavnejših učiteljev risanja, je dne 14. srca v Biel-u v Švici umrl. Za svoje risarje je dobil na zadnji svetovni razstavi v Parizu zlato svetinjo.

O kajenju. Dne 1. kimovca 1890. leta je izdala država New-York ukaz, s katerim otrokom javno kajenje prepoveduje. Glasi se tako-le: Otrokom starim manj kot 16 let je kajenje smodk, cigaret ali tobaka na javnih ulicah, trgih in prostorih prepovedano. Vsak prestopnik se bode kaznoval s kaznijo od 2 do 10 dolarjev. — Zakaj pri nas nimamo takega ukaza, ki je morda istotako potreben, kakor v New-Yorku!

Telesna vzgoja na Francoskem. Meseca mal. srpana 1890. l. je sklical šolski nadzornik 177 mladih ljudskih učiteljev v »Hôtel de Ville« v posvetovanje o igrah za šolske učence. Predsednik narodne zveze za telesno vzgojo, ki ima to stvar v rokah, navel je najprvo izrek Angleža Matthew-a: Pariške ljudske šole so najboljše na svetu. Sklenili so potem, da se bodo na igre na prostem odslej bolj ozirali. Prosta igra naj ne pospešuje samo telesno telovadbo, ampak tudi pogum, disciplino in srčnost. Mladi učitelji so sprejeli to stvar z navdušenjem.

Vpliv piva na srčne bolezni. Kakor kažejo znanstveno-statistične črlice, množe se srčne bolezni, kolikor več piva se raztoči. V Monakovem, kjer pride povprečno na vsacega stanovalca 565 litrov piva na leto, nahajajo se srčne bolezni bolj pogosto ko drugje; tudi ne dosežejo obrtniki, ki se pečajo s pivom, tako visoke starosti kakor drugi prebivalci.

Prebivalstvo v Parizu. Po zadnjem ljudskem štetju od dne 12. mal. travna t. l. je v Parizu 2.422.960 prebivalcev. Dne 30. vel. travna 1886. l. je bilo 2.260.945 prebivalcev, torej 162.024 prebivalcev manj kakor letos.

Prebivalstvo v Srbiji. V Srbiji je 2.166.551 prebivalcev, torej za 13,92 odstotkov več kot 1884. l. Mesto Beligrad je imelo 1884. l. 35.483 prebivalcev, dne 1. prosinca 1891. l. pa za 40,1 odstotkov več, torej 54.458.

V New-Yorku so prodali knjigo svetega pisma za 74.000 frankov. Knjiga je še onih iztisov, ki so izšli iz tiskarne Gutenbergove.

V Sarajevu se je osnoval odbor pravoslavnihi meščanov v nabiranjih doneskov za spomenik pred sto leti v Sarajevu rojenega pesnika Simo Milutinovića. Tudi hočejo ustanoviti štipendijo v podporo ubožnih srbskih visokošolcev.

Izvežbane lastovke. V Roubaix na Francoskem so imeli zanimive poskuse z izvežbanimi lastovkami. Jean Desbovrie je kazal 15 lastovk, katere je imel 3 tedne v kletki in jih je v tem času vežbal. Lastovkam so dali barvane trakove in so jih potem izpustili. Za četrto ure se je vrnila prva ter sedla Desbovrieu na prst; prvi sledile so druge. Desbovrie je razglašal prednosti lastovk za pismonoše v vojni, ker leté hitreje kot golobje in so tudi zvestejše in umnejše ter se laže krmijo. Na dolgotrajnem letanju jim ni treba počivati in hrane iskati, ker to že med letanjem storé, tudi se laže izvežbajo kot golobje. Nekateri ugovarjajo, češ, lastovke nas jeseni zapusté, toda gospod Desbovrie je imel tudi po zimi več lastovk na prostem.

Velikost Londona. V Londonu je 48 mostov čez Temso, 76 gledišč, 2200 poštnih in brzozajnih uradov

s 15.009 uradniki. V mestu je 547.410 hiš, 1450 cerkvá, 2100 bolnišnic in drugih dobrodelnih zavodov, 7600 gostilnic, 1800 kavarn, 570 hotelov, 3100 pekarij, 2500 klavnic in 326.000 moških in ženskih služabnikov. V Londonu porabijo na leto 2.200.000 vreč moka, 260.000 prašičev, 450.000 volov, 1.600.000 goved, 8.500.000 komadov divjačine in kureline, 220.000.000 rib in 510.000.000 ostrig. V Londonu je več Škotcev kot v Edinburgu, več Ircev kot v Dublinu, več katoličanov kot v Rimu in več židov kot v Palestini.

Leta 1066. je imelo mesto 40.000 prebivalcev, l. 1700. 700.000; l. 1800. 900.000 in lanskó leto so našli 4.425.000 prebivalcev, torej devetkrat toliko, kolikor na Kranjskem ali štirikrat toliko, kolikor je vseh Slovencev.

Zahvala. Slavno podporno društvo »Narodna šola« je izvolilo podariti tukajšnji šolski deci za malo vsoto obilo šolskega blaga.

Podpisano šolsko voditeljstvo šteje si v prijetno dolžnost, da v imeni uboge šolske dece izreka tem pótém najtoplejšo svojo zahvalo.

Voditeljstvo ljudske šole v Podragi dne 23. vel. travna 1891. *Rudolf Dolenc,* šolski voditelj.

Zahvala. Povodom šolskega izleta prve mestne deške šole v Ljubljani je za uboge učence blagoizvolil podpisanemu šolskemu vodstvu izročiti mestni župan, preblagorodni g. Peter Grasselli 10 gld., katehet na tej šoli, č. g. Mihael Trček pa 5 gld. S to podporo se je omogočilo, da se je moglo 75 ubogih učencev udeležiti izleta.

Podpisano šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, da tem pótém gg. darovatelja najiskreneje zahvaljuje v imeni zavoda in obdarovanih učencev.

Vodstvo prve mestne deške šole v Ljubljani dne 28. vel. travna 1891. *A. Žumer.*

Zahvala. Povodom šolskega izleta druge mestne deške šole v Ljubljani je za uboge učence blagoizvolil podpisanemu šolskemu vodstvu izročiti mestni župan, preblagorodni gospod Peter Grasselli 10 gld. S to podporo se je omogočilo, da se je 50 ubogih učencev udeležilo izleta.

Podpisano šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, da tem pótém g. darovatelja najiskreneje zahvaljuje v imeni šole in obdarovanih učencev.

Vodstvo druge mestne deške šole v Ljubljani dne 24. vel. travna 1891. *Fr. Raktelj.*

Slomšekova podoba. Miličeva tiskarna je izdala lepo podobo najodličnejšega slovenskega pedagoga, škofa Antona Martina Slomškega, isto podobo, ki je v manjši meri posneta na čelu našega lista. Podoba na močnem lepem popirji meri 41 × 33 cm in stoji samo 20 kr., s poštnino 2 kr. več. Po dobri izpeljavi in nizki ceni se podoba sama priporoča. Priporočamo jo v nakup vsakemu slovenskemu učitelju posvetnega ali duhovniškega stanu, šolskim svetom, branim društvom in čitalnicam in sploh vsakemu zavednemu rodoljuba.